

інформації для забезпечення управління підприємством залежить від того, наскільки вона об'єктивно відповідає потребам і вимогам користувачів управлінської звітності.

Література:

1. Атрилл Питер, Майкл Лейни Едди. Управленческий учет для нефинансовых менеджеров / Пер. с англ.; Под ред. Каныгина С. Л. – Днепропетровск: Баланс-Клуб, 2003. - 624 с.
2. Адамов Н. Внутренняя управленческая отчетность: принципы, виды и методы составления / Н. Адамов, Г. Адамова. // Финансовая газета. Региональный выпуск. – 2007. – № 30. – С. 21-27.
3. Гусев А.Ю. Управленческая отчетность страховой организации // Бухгалтерский учет, 2010. - № 9. – С. 123-127.
4. Слободняк І.А. К вопросу определения понятия «бухгалтерская управленческая отчетность» // Известия ИГЭА, 2011. - № 4 (78). – С. 77-79.
5. Кузнецова С.А. Інтегрована управлінська звітність: глобальні виклики та локальні рішення в епоху ноосфери // Економічний нобелівський вісник, 2014. - №1 (7). – С. 270-279.

УДК 657.221:504.03

Костишин Н.С.,

к.е.н., викладач кафедри обліку у виробничій сфері
Тернопільський національний економічний університет

ВИКОРИСТАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Екологізація економіки підприємств аграрного сектору не є абсолютно новою проблемою у свідомості суспільства. Вона вимагає від керівників аграрних підприємств екологічного обґрунтування прийнятих управлінських рішень. Тому, основним завданням діяльності керівного апарату повинно стати не отримання будь-яким шляхом максимального прибутку, тобто прибутку у мінімальні терміни в умовах невизначеного майбутнього, не руйнація природи, перетворення її у придаток до допоміжних потреб та повна залежність функціонування земель від технологій, а здійснення оперативного й стратегічного управління, спрямованих на досягнення еколого-економічної результативності на засадах сталого розвитку.

Вчені різних країн провели ґрунтовні дослідження, пов'язані з екологічним управлінням господарської діяльності підприємств. Зокрема, такі аспекти висвітлені у працях: Ю. В. Бабиної, Ю.О.Івахів, Л. Ф. Кожушко, О. Л. Михайлика, Л. М. Пелиньо, С. С. Рижкова, А. А. Садекова та багато інших. Однак, й досі не розроблено методологічного інструментарію для практичного ведення обліку витрат і результатів природоохоронних заходів на вітчизняних аграрних підприємствах. Тому, актуальним є питання розробки і впровадження на сільськогосподарських підприємствах системи екологічно орієнтованого обліку,

продуктом якої є саме інформація про взаємодію підприємства із довкіллям.

В історичному аспекті національна практика екологічно орієнтованого обліку досить нетривала і знаходиться на етапі свого становлення. Проте, збільшення витрат на природоохоронну діяльність, жорсткість природоохоронного законодавства, формування нових переваг споживачів інформації з екологічних питань спонукають до необхідності виникнення, запровадження та використання екологічного обліку на підприємствах сільського господарства.

Сьогодні частина дослідників поняття „екологічний облік” трактують як систему виявлення, вимірювання, реєстрації, нагромадження, узагальнення, зберігання, оброблення та підготовки релевантної інформації про діяльність підприємства в галузі природокористування з метою передачі її внутрішнім і зовнішнім користувачам для прийняття оптимальних управлінських рішень [1; 2]. Однак, єдиного визначення екологічного обліку серед дослідників немає, в загальному можна виокремити два напрями розуміння сутності: як один із способів забезпечення користувачів інформацією про екологічний стан суб'єкта господарювання та як механізм забезпечення безпеки в екологічній сфері.

Варто зазначити, що відображення екологічної інформації в традиційній системі бухгалтерського обліку є важким завданням, інколи неможливим. Особливо це стосується врахування впливу діяльності сільськогосподарських підприємств на навколишнє природне середовище. Адже екологічна інформація являє собою нечіткі дані, які спершу повинні бути трансформовані на мову управління. Крім того, вона відзначається великою неточністю і динамізмом, тобто, окремі матеріали чи їх сполуки, технічні прийоми чи продукція, отримані завдяки новим науковим знанням, можуть неочікувано призвести до значних екологічних проблем. Тому підприємствам більшою мірою доводиться вдаватися до фахової періодики і наукових досліджень. Актуальність впровадження системи екологічного обліку в сільськогосподарських підприємствах, як зазначає П. М. Майданевич, має економічний, екологічний та соціальні аспекти [3].

Запровадження екологічного обліку на сільськогосподарських підприємствах та удосконалення його механізмів за умов сталого розвитку, на нашу думку, варто здійснювати у відповідності до вимог і принципів екологічної відповідальності цих підприємств, спільної фінансової та кредитної політики їх функціонування, уніфікації вимог галузевих стандартів.

Використання екологічного обліку на цих підприємствах допоможе вирішити ряд завдань: впровадження в практичну діяльність агропідприємств різних способів виробництва та використання ресурсозберігаючих і маловідомих екологоорієнтованих технологій при одночасному зменшенні ризиків для навколишнього середовища та людства від негативного впливу наявних технологій й використання хімічних речовин; пошук ефективних шляхів поліпшення економічних характеристик діяльності тих підприємств, які займаються виробництвом і збутом екологічно чистої сільськогосподарської продукції; розроблення та впровадження в практику роботи вітчизняних підприємств аграрної сфери досконалої нормативної бази, яка стосується міжнародних вимог екологічного обліку сільськогосподарського

землекористування та процедури його проведення; аналіз та узагальнення зарубіжного досвіду використання екологічного обліку в практиці роботи агропідприємств та обґрунтування доцільності його використання на вітчизняних суб'єктах сільського господарювання.

Таким чином, екологізація облікової інформації дозволяє визначати екологічну ефективність діяльності підприємства, комплексно з інформаційної точки зору моделювати природоохоронну діяльність економічного суб'єкта, надавати інформацію про економічну та екологічну діяльність підприємства, генерувати екологічну інформацію фінансового і нефінансового характеру.

Література:

1. Івахів Ю. О. Екологічний облік: суть, необхідність та розвиток : [Електронний ресурс] / Ю. О. Івахв. – Режим доступу : <http://hghltd.yandex.net>.
2. Сахно Л. А. Екологічний облік і аудит в реформуванні традиційної системи обліку на підприємстві : [Електронний ресурс] / Л. А. Сахно. – Режим доступу : <http://magazine.faaf.org.ua/content/view/718/35>.
3. Майданевич П.М. Екологічний облік як інформаційний інструмент управління сільськогосподарською діяльністю підприємства : [Електронний ресурс] / П. М. Майданевич. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.

УДК 657:005.921

Криштопа І.І.,

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту
підприємницької діяльності,

ДВНЗ «Криворізький національний університет»

ЗОВНІШНЯ СТАНДАРТИЗАЦІЯ СТРАТЕГІЧНОГО ОБЛІКУ

Потреба у створенні умов для максимального задоволення вимог споживачів продукції підприємства в частині її якості та відповідності процесу виробництва загальноприйнятим нормам обумовила активне впровадження у діяльність переважної більшості українських виробників вимог міжнародних стандартів якості, окремі положення яких передбачають створення ефективної системи стратегічного управління підприємством шляхом стандартизації її складових частин (у тому числі й стратегічного обліку). З огляду на це, дослідження проблеми зовнішньої стандартизації стратегічного обліку набуває особливого значення.

Вивчення спеціалізованої літератури виявило практично повну відсутність робіт економістів, присвячених вирішенню даного питання. Зокрема, лише фахівцями Інституту управлінського обліку США була здійснена спроба узагальнити передові практики стратегічного обліку у вигляді наступних стандартів: «Вимірювання вартості капіталу», «Впровадження АВМ: уникнення пасток», «Інструменти і методи впровадження АВС/АВМ», «Інструменти і методи впровадження таргет-костингу», «Теорія обмежень як